

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok üzleti tervének képviselő-testületi elfogadásáról és éves tulajdonosi tájékoztatási rendjének kialakításáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működése közvetlenül érinti az önkormányzati vagyon kezelését, a közfeladatok ellátását, a lakossági szolgáltatások színvonalát és az önkormányzati források felhasználását. A gazdasági társaságok ezért nem kizárólag önálló piaci szereplők, hanem az önkormányzati feladatellátás és vagyongazdálkodás fontos eszközei. Működésük tulajdonosi szempontú áttekintése nemcsak az előző időszak értékelése, hanem a következő üzleti évre vonatkozó célok, gazdálkodási keretek és feladatok meghatározása szempontjából is kiemelt jelentőségű.

A tulajdonosi joggyakorlás jogszabályi alapját több, egymással összefüggő rendelkezés adja. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 107. §-a rögzíti, hogy a helyi önkormányzatot - törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, illetve terhelik, továbbá a tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a képviselő-testület rendelkezik. A nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 1. § (1) bekezdése szerint e törvény szabályozza az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, míg a 7. § (1) bekezdése kimondja, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása, és a nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:109. § (2) bekezdése alapján a gazdasági társaság legfőbb szervének hatáskörébe tartozik a számviteli törvény szerinti beszámoló jóváhagyása és a nyereség felosztásáról való döntés. Egyszemélyes gazdasági társaság esetében a Ptk. 3:109. § (4) bekezdése szerint a legfőbb szerv hatáskörét az alapító vagy az egyedüli tag gyakorolja. E rendelkezések alapján az önkormányzat mint tulajdonos jogosult a tulajdonosi döntések megalapozásához szükséges döntési, tájékoztatási és ellenőrzési rend kialakítására.

A Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat vagyona feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 4/1994. (III. 2.) önkormányzati rendelet 6. § (1)-(2) bekezdése rögzíti, hogy az Önkormányzatot megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, illetve terhelik, továbbá a tulajdonost megillető jogokat főszabály szerint a Képviselő-testület gyakorolja. A rendelet 12. § (5) bekezdése alapján a Képviselő-testület dönt az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaságok számviteli törvény szerinti beszámolójának jóváhagyásáról, a 12. § (5a) bekezdése alapján pedig jelenleg a Pénzügyi és Tulajdonosi Bizottság dönt az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaságok üzleti tervének elfogadásáról.

A jelen előterjesztés egyik célja, hogy az üzleti terv elfogadása - a számviteli törvény szerinti beszámoló jóváhagyásához hasonlóan - a Képviselő-testület hatáskörébe kerüljön. Az üzleti terv ugyanis nem pusztán operatív gazdálkodási dokumentum, hanem a társaság következő üzleti évre

vonatkozó főbb szakmai, pénzügyi és vagyongazdálkodási céljait, feladatait és kereteit meghatározó tulajdonosi döntés-előkészítő anyag. Indokolt ezért, hogy annak elfogadásáról a Képviselő-testület döntsön, a Pénzügyi és Tulajdonosi Bizottság pedig az üzleti tervet a képviselő-testületi döntést megelőzően megtárgyalja és véleményezze.

A tulajdonosi joggyakorlás nem merülhet ki a számviteli törvény szerinti éves beszámoló formális jóváhagyásában, és az üzleti terv elfogadása sem kezelhető kizárólag technikai vagy bizottsági szintű döntésként. A Képviselő-testület akkor tud megalapozott tulajdonosi döntéseket hozni, ha egyrészt előzetesen dönthet a társaságok következő üzleti évre vonatkozó főbb céljairól és gazdálkodási kereteiről, másrészt rendszeresen, egységes szerkezetben kap tájékoztatást a társaságok működéséről, az üzleti terv teljesüléséről, a közfeladat-ellátás minőségéről, a jelentősebb szerződésekről, beruházásokról, kötelezettségvállalásokról, valamint a működést érintő kockázatokról.

A számviteli törvény szerinti beszámoló eltérő rendeltetésű dokumentum, mint a jelen előterjesztésben javasolt éves tulajdonosi tájékoztató. A számviteli beszámoló elsősorban az előző üzleti év pénzügyi és számviteli adatait, a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét mutatja be a számviteli jogszabályok által meghatározott szerkezetben és tartalommal. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 4. §-a a gazdálkodók beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének alapvető szabályait határozza meg, a 153-154/B. §-ai pedig a beszámoló letétbe helyezésére és közzétételére vonatkozó szabályokat tartalmazzák.

A jelen előterjesztésben javasolt éves tulajdonosi tájékoztató ezzel szemben nem számviteli beszámoló, nem a számviteli törvény szerinti beszámoló helyébe lép, és nem is annak jogszabályi tartalmát módosítja. Attól elkülönülten, tulajdonosi tájékoztatási eszközként szolgálja az önkormányzati vagyon felelős kezelését, a közfeladat-ellátás értékelését, a társaságok működésének szakmai és gazdálkodási áttekintését, valamint a képviselő-testületi döntések megalapozását.

A javasolt éves tulajdonosi tájékoztató célja nem a társaságok operatív működésének indokolatlan terhelése, hanem az átláthatóbb, egységesebb és időben értékelhető tulajdonosi kontroll biztosítása. Ennek érdekében indokolt, hogy az önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságok minden évben egységes tartalmú éves tulajdonosi tájékoztatót készítsenek a Képviselő-testület részére.

Az éves tulajdonosi tájékoztatóban indokolt bemutatni különösen a társaság által ellátott főbb tevékenységeket és közfeladatokat, az elfogadott üzleti terv teljesülését, a bevételek és kiadások alakulását, a jelentősebb beruházásokat, fejlesztéseket és karbantartásokat, a folyamatban lévő vagy előkészítés alatt álló szerződéseket, a jelentősebb kötelezettségvállalásokat és követelésállományt, a működési, pénzügyi vagy jogi kockázatokat, a munkaügyi helyzetet, a panaszkezelési vagy felhasználói visszajelzéseket, valamint a tárgyévre vonatkozó főbb szakmai és gazdálkodási feladatokat.

Az éves tulajdonosi tájékoztatók összehasonlíthatósága érdekében a tartalmi szempontok mellett a benyújtás formai követelményeit is indokolt egységesen meghatározni. Az éves tulajdonosi tájékoztatót írásban, egységes fejezeti szerkezetben, rövid vezetői összefoglalóval, valamint a főbb pénzügyi és szakmai adatok táblázatos bemutatásával célszerű benyújtani.

Az éves tulajdonosi tájékoztatási rendben rögzíteni szükséges különösen a tájékoztató benyújtásának határidejét, egységes fejezeti szerkezetét, a rövid vezetői összefoglaló, a táblázatos pénzügyi és szakmai adatok, az elfogadott üzleti tervhez képest fennálló lényeges eltérések, valamint a tulajdonosi döntést vagy intézkedést igénylő ügyek bemutatásának módját.

Az éves tulajdonosi tájékoztatónak ki kell térnie különösen:

- a) a társaság által végzett főbb tevékenységekre és ellátott közfeladatokra;
- b) az elfogadott üzleti terv teljesülésére, a bevételek és kiadások alakulására;
- c) az egyes üzletágak, telephelyek, részlegek működésére;
- d) a jelentősebb fejlesztésekre, beruházásokra, karbantartásokra;
- e) a jelentősebb szerződésekre, kötelezettségvállalásokra és követelésállományra;
- f) a működés során felmerült szakmai, pénzügyi vagy jogi kockázatokra;

- g) a munkaügyi helyzetre;
- h) a lakossági, intézményi vagy egyéb felhasználói visszajelzésekre, amennyiben releváns;
- i) a tárgyévre vonatkozó főbb szakmai és gazdálkodási célokra.

A részletes szakmai, pénzügyi vagy műszaki alátámasztó anyagok mellékletként csatolhatók. A cél nem a tájékoztatók terjedelmének korlátozása, hanem az, hogy a Képviselő-testület minden társaság esetében egységes szerkezetben, könnyen áttekinthető módon kapja meg a tulajdonosi döntésekhez szükséges legfontosabb információkat.

Fontos rögzíteni, hogy az éves tulajdonosi tájékoztató nem érinti és nem helyettesíti a gazdasági társaságokat terhelő, jogszabályban előírt számviteli, pénzügyi vagy egyéb beszámolási kötelezettségeket. Azoktól elkülönülten, azokat kiegészítve szolgálja a tulajdonosi tájékoztatást, a közfeladat-ellátás értékelését és az önkormányzati vagyron felelős kezelését.

Mіндеzek alapján indokolt egyrészt az üzleti tervek elfogadását a Képviselő-testület hatáskörébe utalni, másrészt a gazdasági társaságok jelenlegi pénzügyi és számviteli beszámolási rendjét olyan egységes éves tulajdonosi tájékoztatási renddel kiegészíteni, amely a társaságok működését szakmai, feladatellátási, gazdálkodási és kockázati szempontból is áttekinthetővé teszi. Ennek érdekében szükséges az üzleti tervek elfogadására vonatkozó hatásköri szabályok módosításának előkészítése, valamint az egységes éves tulajdonosi tájékoztató tartalmi és formai követelményeinek, mintaszerkezetének kidolgozása.

Az előterjesztést előzetesen megküldtem véleményezésre a Jogi és Ügyrendi Bizottságnak, valamint a Pénzügyi és Tulajdonosi Bizottságnak.

Az előterjesztésben foglaltak alapján kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatokat fogadja el.

Határozati javaslatok:

1. A Képviselő-testület úgy dönt, hogy az önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságok üzleti tervének elfogadásáról a jövőben a Képviselő-testület döntsön.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy 2026. szeptember 15-ig készítse elő és terjessze a Képviselő-testület elé a Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat vagyona feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 4/1994. (III. 2.) önkormányzati rendelet ennek megfelelő módosítását.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

2. A Képviselő-testület úgy dönt, hogy az önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságok részére éves tulajdonosi tájékoztató készítését és benyújtását írja elő.

Felkéri a polgármestert, hogy 2026. szeptember 15-ig dolgozzák ki az éves tulajdonosi tájékoztató egységes tartalmi és formai követelményeit, valamint mintaszerkezetét.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

3. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az elfogadott döntésekről az elfogadástól számított 15 napon belül tájékoztassa az érintett gazdasági társaságok ügyvezetőit.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2026. június 17.

Vadász Gábor s. k.
önkormányzati képviselő

Láttam:

dr. Bitskey Botond s. k.
jegyző